

Trên một chuyến xe buýt đi ra phi trường Quốc gia Châu tuấn trước, tôi tìm gặp một người bạn cũ bên một thanh niên Phi Châu ăn mặc rất lịch sự. Sau khi chào hỏi nhau bằng tiếng Anh, người bạn cũ nói đang hành nghề gì thì anh ta nói về Congo sang Trung Quốc du học một ngành mới và tin học. Anh đang trên đường đi Trường Đại học Công nghiệp ở Congo, trong dịp các trường còn nghỉ Tết Nguyên Đán. Anh nói chuyện với tôi như người bạn cũ, nói về hai thị trường, thị trường phôi thông (quan thuế) của người Trung Hoa, và thị trường Pháp.

Khi hỏi thăm đến người Congo của anh ra sao sau những cuộc chiến tranh gần đây, anh nói có dịp đi kích chính sách của chính phủ Mỹ, mà anh coi là thực phẩm gây ra những xung đột chết người đó.

Chỉ một lát sau, anh bắt đầu nói đến vai trò của Trung Quốc. Chúng tôi nói chuyện bằng tiếng Pháp cho kín đáo. Anh bạn Congo thì nói: Không biết người Trung Hoa hay Phi Châu làm gì mà đi đông thế? Anh nhìn mình: “Họ không chỉ tìm các thành phố lớn đâu! Họ đi tìm thị trường mới! Tìm kiếm những làng trong miền rừng núi mà chính chúng tôi chẳng ai muốn tìm nữa!” Anh vẽ vai, quỳ tay, thề một hồi: “Đó là làm gì? Đó là làm gì đó?”

Họ đi tìm khoáng sản, chỉ có lý do đó thôi, anh sinh viên Congo này không biết họ không biết. Hai chính phủ Congo và Trung Quốc năm ngoái đã ký kết với nhau cho phép Trung Quốc khai thác những mỏ kim loại thì khoáng sản 10 triệu tấn đồng (copper) và 400 ngàn tấn cobalt, đổi lại Trung Quốc sẽ trao ngay cho chính phủ của Tổng thống Joseph Kabila 3 triệu đô la Mỹ, rồi sau 3 năm sẽ thêm hai triệu tấn nữa, trong đó sẽ xây dựng cho Congo gần 4 ngàn cây số đường sắt, hơn 3000 cây số xa lộ, 32 bệnh viện, 2 trường học, và hàng trăm phòng khám bệnh. Các khách Trung Quốc đang đi cùng các phái đoàn Congo đi khắp nước, mang theo máy GPS để biết vị trí bằng vệ tinh nhân tạo, và vẽ bản đồ. Trung Quốc cũng sẽ đi tìm và khai thác kim cương, uranium, mangan, thép và tantalum, một thứ kim loại dùng trong những thiết bị di động và máy vi tính xách tay (laptop). Congo là một nước có diện tích lớn hơn vùng Tây Âu nhưng lại thiếu theo đầu người chỉ có 714 đô la một năm; một nước dân số 56 triệu người chỉ có nước sạch dùng hàng ngày. Tổng thống Kabila cầm đầu một chế độ độc tài là “kleptocratic,” tức tài sản của.

Tuy là một nước độc tài nhưng Congo vẫn có những người dám đưa ra tiếng nói khác biệt. Thưa các vị hai chính phủ Congo và Trung Quốc đã bắt đầu tranh đấu cho nhân quyền Congo phải đổi, họ đòi phải đưa ra cho công luận phán xét trước khi thi hành. Luật sư Georges Kapiamba ở Katanga lên án bản thân họ là “hoàn toàn tối tăm” (totally opaque),

cho phép Trung Quốc tận dụng tài nguyên xđ này không khác gì quyđn khai thác cđ a các công ty mđ nđc Bđ khi còn cai trđ Congo nhđ mđt thuđ c đđ a. Các công ty Trung Quốc sđ đđđ c miđn đđ các thđ thuđ và quan thuđ, cho tđi khi viđ c xây cđ t hoàn tđt.

Vđi giá các kim lođi có triđn vđng sđ còn lên vì nhu cđ u gia tăng trên thđ giđi, các nhà kinh tđ Congo đã tính ra Trung Quốc có thđ đđđ c lđi tđi 42 tđ mđ kim trong công viđ c khai thác này, mà vđn đđu tđ khai mđ cđ a Trung Quốc chđ là 2 tđ đđ la. Ngđđi Trung Quốc đã sang Congo đđng đđo, đđn nđi có lúc chính quyđn tđnh Katanga giđu quđng mđ đã trđ c xuđt 600 ngđđi Tđu vì hđ đđu không có phép cđ trú. Mđt ngđđi Trung Quốc đã bđ bđt đđ phi trđđng khi thđ y mang trong túi mđt miđng đá có quđng mđ.

Tôi không có đđp nói vđi anh sinh viên ngđđi Congo vđ nhđng đđ kiđn và sđ liđu trên, nhđng anh có thđ vào Google tđ tìm lđy đđđ c. Tôi chđt nhđ đđn anh sau khi đđ c bài tđđng trình cđ a Gia Đđnh vđ viđ c khai thác quđng bđ xđt (bauxite) đđ Việt Nam, đđng trên Nhđt Báo Ngđđi Việt trong hai ngày trđđ c đđy.

Trung Quốc đđng hđp tác vđi mđt sđ công ty quđ cđ khai thác quđng mđ bauxite đđ vùng Đđc Nông, cao nguyên miđn Tây Trung phđn Việt Nam. Tháng Sáu năm 2008 ông Nông Đđc Mđnh sang Bđc Kinh đã ký giđy chđp nhđn cho công ty Chalco cđ a Trung Quốc đđng cái vđ khai thác này.

Nhđng hđ đã chú ý đđn quđng bauxite đđ nđđ c ta tđ lâu. Ngày 1 Tháng Tám năm 2005, Trung Quốc Nhđt Báo (China Daily) đã đđng mđt bđn tin vđ tài nguyên bauxite đđ Việt Nam. Bđn tin cho biđt vùng Tây Nguyên có 7.9 tđ tđn quđng bauxite đđ trđ. Cđng vđi 120 triđu tđn đđ Cao Bđng, Lđng Sđn và các vùng khác thì nđđ c Việt Nam có hđn 8 tđ tđn bauxite có thđ khai thác. Trong bđn tin đó cũng so sánh hiđn nay sđ quđng bauxite đđ trđ cao nhđt thđ giđi là đđ Guinea, 8.6 tđ tđn, rđi tđi Úc Châu (7.4 tđ) và Brazil (4.9 tđ). Nđu Trung Quốc khai thác đđđ c bauxite đđ Việt Nam, nđđ c Việt Nam sđ đđđ c ghi vào đđng hđng thđ nhđ trên thđ giđi, chđ thua Guinea.

Nhđ trình bày trong bài cđ a Gia Đđnh, các chuyên gia Việt Nam, trong đó có cđ nhđng ngđđi đđng làm viđ c trong Tđp Đoàn Công Nghiđp Than và Khoáng Sđn Việt Nam (TKV) đã lên tiđng phđn đđi viđ c cho phép Trung Quốc khai thác mđ bauxite đđ cao nguyên Trung phđn. Ngoài ra còn nhđng lđi phđn đđi cđ a giđi trí thđ c, văn nghđ, vì nhđng tai hđi cđ a công trình khai mđ này. Nhđng tai hđa sđ giáng xuđng trên môi trđđng sđng, trên mđt xã hđi và văn hóa, gây tai hđi cho nông nghiđp, cho lâm sđn, làm cđn nguđn nđđ c, và làm đđt đđi nhiđm đđ c không nhđng đđ Tây Nguyên mà còn lan xuđng tđi cđ vùng đđng bđng ven biđn miđn Trung. Khđ hđu miđn Trung sđ

thay đổi; miền Tây nguyên sẽ thiêu u nước, thiêu u đất thì các nông trường cà phê, trà, cao su sẽ gặp khó khăn; lớp đất mùn sẽ bị nước cuốn trôi ra biển; hàng hán sẽ kéo dài hơn, và đất đai sẽ thoái hóa xuyên và tàn bạo hơn. Còn rất nhiều tại hạ khác nữa.

Trong số những người đã lên tiếng có Tiến Sĩ Nguyễn Thành Sơn, nhà văn Nguyễn Ngọc, giáo sư Đào Công Tiến và Đại Tá Nguyễn Võ Nguyên Giáp. Nhờ đã trình bày trong mục này trước đây, ông Giáp mới viết thư can ngăn Nguyễn Tấn Dũng không nên cho khai thác bauxite ở Tây Nguyên. Vì chính ông Giáp đã dùng để u việc nghiên cứu khả năng khai thác bauxite ở đây gần 30 năm trước, khi khi COMECON (hợp tác kinh tế giữa các nước cộng sản Đông Âu và Nga) có kế hoạch đó. Sau cùng dự án của COMECON bị hủy bỏ, theo lời ông Giáp, vì các chuyên gia COMECON thấy những nguy hại cho môi trường sẽ quá lớn so với những lợi ích kinh tế.

Tại sao Trung Quốc có thể chấp nhận một dự án kinh doanh mà khi COMECON đã phải bỏ vì thấy không có lợi? Vì việc khai thác bauxite ở Tây nguyên hoàn toàn có tính cách sẽ dùng. Theo ông Nguyễn Thành Sơn, công ty khai thác chế tạo quặng mủ lên, biến chế thành chế tạo alumina, rồi alumina được chuyên chế ra nước ngoài để tạo thành nhôm. Khúc đó mới là khúc sinh lợi, ngược lại nước ngoài sẽ lỗ.

Cách khai thác như vậy khiến cho chi phí chuyên chế là một khoản chi tiêu rất lớn, nhất là vào thập niên 1980 khi khi COMECON và Liên Xô còn yêu cầu hàng hóa từ những thuy và không sản xuất công trong vùng nước ấm. Cần 4 tấn quặng bauxite thì tạo được 2 tấn alumina, từ đó làm ra một tấn nhôm. Cho nên việc chuyên chế alumina từ Việt Nam qua vùng Hồ Caspi và biển Caspian bên Nga gây tốn phí; khiến họ đó khi COMECON không muốn khai thác bauxite ở Việt Nam nữa.

Những hiện nay Trung Quốc sẽ sát bên nước Việt Nam, và kế thu về nên tìm kiếm các loại khoáng sản b, gi m để rất nhiều chi phí. Cùng lúc đó, Trung Quốc đang có chiến lược công tác các nước Á Châu, Phi Châu và Châu Mỹ La Tinh để tìm kiếm các loại quặng mỏ kim loại, dầu lửa, vàng và kim cương, vân vân mà họ có thể mua được. Năm 2007 nước Mỹ mua 22% số dầu lửa xuất công của châu Phi, còn Trung Quốc mua 28%. Trung Quốc cũng hợp các chế độ tài trợ cho Sudan vì mua 60% số dầu lửa này bán ra ngoài. Họ bỏ vào nhóm quân phiệt ở Myanmar vì đây là nơi họ để quy hoạch khai thác gỗ quý, đá, lúa gạo và ngọc thạch.

Trung Quốc lại đang lo bỏ vào tài nguyên khoáng sản trong nước họ, cho nên càng cần phải tìm thêm ở bên ngoài. Giáo sư Chen Qiyuan (Trần Khuyết Nguyên) thuộc Đại học Trung Nam thành phố Trùng Sa dùng để một chế độ trình mang số 973 chế độ nghiên cứu việc đi tìm

nguyên liệu khoáng sản. Ông cho biết các mỏ đồng của Trung Quốc chỉ còn hoạt động được 12 năm nữa thôi, nếu tiếp tục khai thác theo nhịp độ hiện nay. Mỏ kim cương được 18 năm và mỏ kim sắt thì tới được 40 năm rồi hết. Cho nên Trung Quốc phải đi tìm các nguồn cung cấp mới. Hiện nay hàm lượng đồng 30% sắt kim, 25% nhôm và 25% sắt nhôm của chất thải giấy.

Trung Quốc chú trọng đầu tư xây dựng nhà máy thép và nhôm trong chiến lược phát triển của họ. Năm 2004 Trung Quốc sản xuất 6.7 triệu tấn nhôm, năm 2008 đã lên trên 13 triệu tấn, và còn lên nữa. Cho nên hàm lượng sàng thải bột cặn giá nào, mua chuộc, hối lộ bột cặn ai đó để mua được chất tăng sản xuất, giá trị làm cho công nhân. Các công nghiệp tại Trung Quốc cũng ngày càng sản xuất nhôm hơn. Năm 2002 họ dùng 4.3 triệu tấn nhôm, năm 2005 dùng 6 triệu tấn, và dự đoán năm 2010 sẽ dùng tới 8.8 triệu tấn.

Nhưng Bộ Kinh tế phải tìm tài nguyên ở nước ngoài vì họ cũng đang đóng cửa nhiều mỏ bauxite trong nước, khi chúng gây tai hại cho dân Trung Quốc. Tháng Hai năm ngoái, Trung Quốc ký một thỏa hiệp khai thác bauxite ở cao nguyên Boleven, tỉnh Champassack thuộc nước Lào, ba tháng trước khi bắt tay với các ông Nông Đức Mạnh và Nguyễn Tấn Dũng để bắt đầu vào Tây nguyên Việt Nam. Trong bản tin chính thức VNN của chính quyền Việt Nam, khi loan tin ngày 17 tháng 12 năm 2008, cho phép Trung Quốc khai thác mỏ bauxite ở hai huyện Quỳ Ngập và Phúc Hòa, tỉnh Cao Bằng, đã tiết lộ rằng “Giờ đây Trung Quốc đã đóng cửa một trăm mỏ bauxite vì ngành nhôm hiện nay ô nhiễm tại môi trường nghiêm trọng.” Bài tường trình của Gia Định trong tuần qua trên Nhật báo Người Việt cũng cho biết mỏ bauxite ở Nhị An, Trung Quốc đã đóng cửa sau một năm hoạt động, vì nguồn nước ô nhiễm nặng nề, sinh ra nhiều chất độc hại.

Nhưng Trung Quốc sản xuất khai thác bauxite ở Việt Nam, một nguồn tài nguyên mà họ đã chú ý từ lâu. Cũng như họ đã nhúng vào ngành mỏ đồng, mỏ cobalt, tantalum ở Congo. Tại Congo, cũng như tại Việt Nam, đã nhiều nhà trí thức lên tiếng báo động về việc chính quyền bán rẻ tài nguyên quốc gia cho Trung Quốc. Luật Sĩ Kapiamba đã yêu cầu thành lập một ủy ban các luật gia để lập pháp Congo để nghiên cứu và thẩm định giá trị của ngành mỏ đồng ký kết giữa nhà đầu tư Joseph Kabila và chính quyền Bộ Kinh. Không biết sau khi lên tiếng phản đối, các nhà trí thức Việt Nam có khả năng thành lập một ủy ban đi tra cứu và bán tài nguyên của dân tộc cho nước công sản láng giềng hay không?

Năm ngoái khi Trung Quốc thành lập quân Tam Sa ở tỉnh Hải Nam để chính thức hóa chủ quyền của họ trên các quần đảo của nước ta ngoài biển Đông, người Việt ở trong nước và ngoài nước đã gây một phong trào phản đối. Lúc đó không ai chú ý đến cuộc đột kích khác của Trung Quốc đem mấy trăm chuyên viên kỹ thuật âm thầm tiến vào Tây Nguyên khai thác mỏ bauxite! Nhà thơ Bùi Minh Quốc thơ ngất tảo báo động “điên điên hòa bình” của công sản Trung Hoa

Đường Congo và bauxite Việt Nam

Tác Giả: Ngô Nhân Dũng

Chúa Nhật, 15 Tháng 2 Năm 2009 07:56

nhóm chỉm trên Hoàng Sa và Trường Sa; ông cũng quên không nhắc đến việc họ tiến chỉm nhôm ng m bauxite ở Đắc Nông và Cao Bằng. Rõ ràng là các đường chí Trung Quốc đã dùng mõ o “đường Đông kích Tây!”

Khi mất nước đất đai quyên cai trị của mất đường đ c tài, ch c n n m đ u đ c đ ng đó là n m v n m ng qu c gia c a h . Bao gi ch m đ t ch đ đ c tài thì m i b o v đ c ch quy n và tài nguyên c a dân t c. Ng i Congo cũng thông minh nh ng i Việt Nam, c hai đ u bi t nh v y! V y bao gi ch đ đ c tài m i ch m đ t? Có th ng i Congo sẽ đi tr c ng i Việt Nam!